

Viering 28 augustus 2022

Openingswoord

Laten we ons in de aanwezigheid stellen van + de Vader, de Zoon, de heilige Geest.
Amen.

Van harte welkom allemaal. Of u hier regelmatig komt of misschien af en toe binnenloopt, het is goed om bij elkaar te zijn. Vandaag, op dit uur, waarin we ons even losmaken van wat ons dagelijks bezighoudt.

Vorige week hoorden we dat het een voortdurende inspanning vraagt om aan een rechtvaardige wereld te bouwen. Vandaag gaat het opnieuw over een inspanning; de inspanning om aanzien, macht, rijkdom niet voorop te stellen in het leven, maar om een bescheiden levenshouding te hebben. Wanneer we kijken naar de stapels goederen die al voor onze jaarlijkse goede-doelen-rommelmarkt zijn ingezameld, dan bekruipt me een wat vreemd, ongemakkelijk gevoel. Het is duidelijk dat het aantal goederen, het bezit in onze samenleving, niet echt bescheiden is. Maar het laat ook zien hoe moeilijk het is om bescheiden en nederig te leven. En dat is precies de zere plek waar Jezus vandaag de vinger op legt. We gaan daar in deze viering verder op in.

Keren we ons eerst naar binnen [] maken we het een moment stil in onszelf [] op deze plaats van gebed [] als broers en zussen samengekomen [] en vragen we dat God zich over ons ontfermt.

Overweging (Lucas 14:1.7-14, Jesus Sirach 3:17-18.20.28-29)

Het lijkt geen ontspannen situatie te zijn, de maaltijd bij die voorname Farizeeër. Er zijn veel gasten die zich belangrijk vinden en dat niet onder stoelen of banken steken. Mensen die gezien willen worden en graag op de voorgrond treden; het liefst de voornaamste plaatsen uitzoeken. Jezus, met zijn leerlingen op weg naar Jeruzalem, is ook uitgenodigd op die maaltijd. Waarom Hij uitgenodigd is, horen we niet. Wellicht omdat men weet dat hij een ingrijpende boodschap heeft en tegelijkertijd iets ongrijpbaars heeft. En dat stoot af, maar trekt ook aan.

Nog voordat de maaltijd is gestart, spreekt Jezus het gezelschap aan op hun gedrag. Hij plaatst hun gedrag in een heel ander perspectief. Hij spreekt over een bruiloftsfeest, als beeld van het koninkrijk van God, en zegt tot de gasten: stel je wordt uitgenodigd op dat feest, dan is het beter een nederige plaats achteraan te zoeken; want het is niet aan jou om je in de schijnwerpers te plaatsen. Wellicht verdient een ander die plaats. Tegen de gastheer: nodig niet de mensen uit je eigen,

bekende kring uit, maar ontvang mensen in je huis die men links laat liggen. Biedt hén een maaltijd aan, ook al kunnen zij niets terugdoen. Want 'wie zichzelf verhoogt, zal vernederd worden en wie zichzelf vernedert, zal verhoogd worden'. Of, met woorden uit de wijsheid van Jezus Sirach: 'als ge rijk bent, blijf dan bescheiden', en, 'hoe meer aanzien ge hebt, hoe meer ge u moet vernederen'.

Wie zichzelf verhoogt, zal vernederd worden en wie zichzelf vernedert, zal verhoogd worden. Het is een knap lastige uitspraak, ik denk vooral door de woorden 'vernederen' en 'jezelf vernederen'. Want het staat haaks op wat vandaag de dag wordt aangemoedigd, zoals 'voor jezelf opkomen', 'jezelf op de kaart zetten' en 'het beste uit jezelf halen'. 'Vernederen' heeft op het eerste gezicht ook een negatieve klank en leidt -ook bij mij- tot weerstand. Betekent het dat we altijd onopvallend achteraan moeten plaatsnemen? Dat je je niet mag laten zien? Dat je, als je je maar nederig opstelt, gewaardeerd zult worden? Wat is eigenlijk dat 'vernederen', en 'jezelf vernederen'?

Jezelf vernederen, zoals Jezus het bedoelt, betekent volgens mij niet dat je je klein of minder waard moet voelen. Of dat je jezelf op een ongezonde manier wegcijfert. Het gaat om een innerlijke houding. Wanneer je nederig kunt zijn (bescheiden, zachtmoedig), dan laat je zien dat je zelf niet het centrum van het bestaan bent. Wanneer je nederig kunt zijn, ongeacht je aanzien, prestaties of maatschappelijke positie, dan staan eigen behoeften niet voortdurend op de eerste plaats. Dan gaat het erom dat je dienaar kunt zijn, zonder er iets voor terug te krijgen; geen extra aandacht, geen vanzelfsprekende voorrang, geen bonus. Wanneer je nederig kunt zijn, dan neem je minder ruimte in voor jezelf, en is er meer ruimte voor de ander, de mens die onvoldoende gezien wordt; dan is er meer respect voor de schepping; dan hoor je misschien ook je eigen innerlijke stem beter. Een stem die vaak overschreeuwd wordt door verwachtingen van buitenaf. Nederig zijn heeft te maken met je durven laten raken, en daarin Gods aanwezigheid ervaren; een helpende hand bieden, naar het verhaal van een ander luisteren, meevoelen, een glimlach, tevreden zijn met wat je hebt, met wie je bent.

Jezus zegt tegen de aanwezigen op de maaltijd om aandacht te hebben voor mensen die op de een of andere manier gewond zijn (de arme, gebrekkige, lamme, blinde). Die ongevraagd onze weg kruisen. We kijken daar misschien snel voor weg, maar dan kijken we ook voor onszelf weg. Want naast de 'ups' (al het fraais dat we bereiken en ontvangen) hebben ook wij onze 'downs'. En ook dat mogen we meebrengen naar Gods maaltijd. Ook dat hoort erbij: de teleurstelling over wat niet tot ontplooiing is gekomen, de verkeerde beslissing die genomen is, de wond die we liever niet willen zien, de angst waardoor we verlamd worden.

Kortom, vandaag een niet makkelijke opdracht om rijkdom, macht en aanzien los te laten en een nederige, bescheiden houding eigen te maken. Weten dat iedereen is uitgenodigd voor Gods maaltijd en als volledig mens aanwezig mag zijn.

Cecile Kuijpers

28/08/2022